

برند حلال

معاونت کمکهای تجاری

دفتر توسعه صادرات کالا

فائزه نوروزی

۱۳۹۱

حلال به مجموعه‌ای از نشان‌های تجاری (برند) اطلاق می‌شود که بر انواعی از کالاها و خدمات درج می‌گردد. این نام برگرفته از معنی حلال است که در دین اسلام مجاز شمرده می‌شود. امروزه علاوه بر صنایع غذایی، بخش صنایع دارویی، آرایشی - بهداشتی و خدمات حلال (خدمات بانکداری و بیمه و سرمایه‌گذاری، حمل و نقل، گردشگری، هتلداری، تفریحات، ورزش، امور هنری، امور رسانه‌ای و...) نیز در گستره تجارت حلال قرار گرفته‌اند.

تاریخچه:

با توجه به اهمیت تولید محصولات با برند حلال، **اولین بار** در سطح بین‌المللی در سال ۱۹۹۷ کمیته مشترک فائو و سازمان تجارت جهانی تعریف رسمی غذای حلال را ارائه کرد. در این تعریف نه تنها تولید و فرآوری مشمول قوانین و مقررات برند حلال می‌شود بلکه مسئله حمل و نقل، ذخیره‌سازی و هر وسیله و ابزاری که به نوعی در این فرآیند دخیل باشد را شامل می‌شود.

اولین بار برند محصولات غذایی حلال در کشور مالزی بوجود آمد. ایران نیز در میان ۱۵ کشور اسلامی عضو، از پتانسیل خوبی برای این امر برخوردار است. مسلمانان با جمعیت ۱.۸ میلیاردی، نزدیک به یک سوم مردم جهان را تشکیل می‌دهند، مطابق نظر تحلیل‌گران جمعیت مسلمانان جهان در سال ۲۰۱۲، به ۳ میلیارد نفر، تخمین زده می‌شود. در حالی که ارزش معاملات سالیانه جهانی برای کل تجارت حلال، ۲ تریلیون دلار ارزیابی شده است. با نگاهی به اعداد و ارقام این تجارت میلیاردی، پتانسیل شگفت‌انگیز تجارت غذا و محصولات حلال آشکار می‌شود.

این تجارت ابزاری برای ایجاد بازار مشترک اسلامی و همبستگی کشورهای اسلامی و اعضای سازمان کنفرانس اسلامی است. نهادهای قانونگذار کشورهای اسلامی برای افزایش رقابت محصولات حلال در بازار جهانی، اقدام به تهیه قرارداد تعرفه ترجیحی برای کالاها و خدمات حلال کرده‌اند و پژوهش و تحقیقات علمی حلال ابزار لازم و

اصلی برای گسترش تجارت حلال می باشند که از سوی نهادهای سازمان کنفرانس اسلامی از جمله بانک توسعه اسلامی IDB حمایت های مالی و فنی در زمینه تحقیقات حلال قرار می گیرند. در چند سال اخیر برند حلال بصورت یک برند جهانی از طرف کشورهای اسلامی در دنیا معرفی شده است به طوریکه در کشور های غیر اسلامی نیز از استقبال خوبی برخوردار شده است (در بازارهای اروپا، محصولات حلال ۱۵ تا ۳۰ درصد گران تر از سایر محصولات مشابه به فروش می رسند)

بانک توسعه اسلامی، اتاق اسلامی و مرکز تحقیقات و اطلاع رسانی اتاق اسلامی و دیگر موسسات سازمان کنفرانس اسلامی عمده ترین سیاستگذاران این تجارت هستند. در ایران نیز در جهت حمایت از صادرات محصولات حلال و حضور در بازار جهانی با هدف تشکیل بازار مشترک اسلامی و به منظور سیاست گذاری هماهنگی همه نهادهای مرتبط با "حلال" و پشتیبانی از همه تولیدکنندگان این محصولات، شورای عالی حلال جمهوری اسلامی ایران متشکل از نمایندگان وزارت خانه ها و سازمان های دولتی و خصوصی تشکیل شد. دبیرخانه این شورا در اتاق بازرگانی و رئیس اتاق، رئیس دبیرخانه شورای عالی حلال است.

اهمیت برند «حلال»

- برند «حلال» به عنوان یک استاندارد جهانی غذایی معیاری از کیفیت غذای سالم و بهداشتی در جهان
- برند «حلال» عاملی برای توسعه مبادلات و صادرات محصولات صنایع غذایی در بین کشورها
- برند «حلال» عامل تضمین کننده کیفیت و سلامت مورد پذیرش کشورهای اسلامی و غیر اسلامی
- توجه به برند «حلال» با افزایش روند توسعه یافتگی و سطح آگاهی افراد نسبت به امنیت و بهداشت

وضعیت تولید غذای حلال

اولین بار محصولات غذایی حلال در کشور مالزی تولید شد و اکنون نیز این کشور به عنوان قطب جهانی غذای حلال شناخته می شو. مالزی تنها کشوری نیست که تمایل به تجارت حلال دارد. در این زمینه رقابت شدیدی

میان ملت های مسلمان و غیر مسلمان وجود دارد. انگلیس و فرانسه اکنون از تولیدکنندگان مهم غذای حلال بعد از مالزی هستند.

همچنین برزیل در حال حاضر یکی از بزرگترین صادرکنندگان گوشت و تجارت کشاورزی در جهان است و درصد قابل توجهی (نزدیک به ۳۰ درصد) از صادرات این کشور را محصولات حلال تشکیل می دهند. فرانسه یکی از کشورهای بزرگ صادرکننده گوشت ماکیان در جهان است. در حدود ۷۵ درصد صادرات گوشت منجمد این کشور را محصولات حلال تشکیل می دهد. عمده صادرات فرانسه به کشورهای اسلامی مانند عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی و یمن است.

آمریکا سومین صادرکننده گوشت در جهان است که بیش از ۸۰ درصد از آن را با گواهی و برچسب حلال به کشورهای مسلمان صادر می کنند.

نیوزلند چهارمین صادرکننده گوشت گاو در جهان است و نزدیک به ۴۰ درصد از گوشت بدون استخوان صادراتی آن دارای گواهی حلال بوده که بازار بیش از ۱۲ کشور مسلمان را تحت پوشش قرار می دهد.

کشورهای دارای نمایندگی حلال جهانی

ترکیه-نیوزیلند-مالزی -استرالیا -فیجی -کانادا- سوئیس - دانمارک - آلمان - تایلند-پاکستان - آمریکا- فرانسه

مرور کلی بر وضعیت مواد غذایی حلال ایران

- بررسی ها نشان میدهد که روند صادرات فرآورده های غذایی حلال به بازارهای جهانی در مقایسه با روند تولید آن رشد نسبتاً بالایی را تجربه کرده است.
- آنچه مسلم است بیش از ۹۰ درصد از تولیدات صنایع غذایی کشور صرف مصرف داخلی می گردد و تنها بخش ناچیزی به بازار جهانی صادر می گردد. البته برای کشورهای منطقه نسبت مذکور همانند ایران کمتر از ۱۰ درصد می باشد.

صادرات محصولات صنایع غذایی در سال ۱۳۹۰

ردیف	نام گروه محصولات	صادرات ۹۰	
		ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزارتن)
۱	انواع شیرینی، شکلات، بیسکویت و محصولات مشابه	۴۶۷	۱۹۶,۷
۲	انواع فرآورده های لبنی	۵۴۲	۲۸۷
۳	رب گوجه فرنگی	۱۵۸	۹۷,۷
۴	انواع روغن نباتی	۹۹	۵۸
۵	انواع آبمیوه و کنسانتره میوه جات	۸۶	۵۲
۶	انواع کمپوت و کنسرو های غذایی	۶۹	۲۹
۷	انواع آب معدنی و آشامیدنی	۲۳,۴	۳۸,۸
۸	انواع خمیر مایه	۱۵	۷,۵
۹	انواع ماکارونی و خمیرهای غذایی	۳۰	۳۴,۷
۱۰	سایر محصولات صنایع غذایی	۶۲,۶	۹۴
۱۱	جمع محصولات صنایع غذایی	۱۵۵۲	۸۹۵

فرایند دریافت نشان حلال

دریافت نشان حلال از مرکز تحقیقات و اطلاع رسانی اتاق اسلامی به شرح زیر می باشد:

الف: ارتباط با مرکز از طریق ارسال نامه تقاضای رسمی با سربرگ شرکت

ب : ارسال مدارک شامل موارد زیر:

۱. نام دقیق شرکت یا کارخانه
۲. آدرس دقیق کارخانه و دفتر مرکزی
۳. نام محصولات یا خدمات تولیدی که باید نشان حلال برای آنها صادر شود با ذکر شماره پروانه ساخت
۴. نام مدیر عامل، تلفن مستقیم دفتر، تلفن همراه و فکس
۵. معرفی شخص هماهنگ کننده جهت انجام امور و تلفن تماس مستقیم وی و همچنین شماره فکس
۶. تلفن و فکس دفتر مرکزی و کارخانه
۷. تعیین اندازه شرکت بر حسب تعداد پرسنل: کوچک (۰-۴۹)/متوسط (۵۰-۲۴۹)/بزرگ (بیش از ۲۵۰)
۸. کپی پروانه بهره برداری
۹. کپی پروانه ساخت محصولات
۱۰. کپی برگه استاندارد، پروانه بهداشت - ISO - HACCO
۱۱. ارسال ترکیبات اصلی محصولات و منابع تهیه هر یک از آنها، عنوان افزودنی ها، فرآیند تولید هریک، منابع آب مورد استفاده و مدارک مربوطه، نام هر یک از محصولات و تناژ تولید
- ج: هماهنگی برای بازدید کارشناسان حلال
- د: دریافت نشان و گواهی حلال پس از طی تشریفات قانونی

پیشنهادهای راهکارها

- اخذ و به کارگیری فناوری روز (فناوری نانو و فناوری اطلاعات)
- بهره برداری مناسب از مواد اولیه، انرژی و نیروی انسانی به منظور افزایش بهره وری
- تبیین اهمیت صنعت حلال، آموزش، قانون گذاری، حمایت ها و مشوق ها.
- توجه به صنعت حلال به عنوان یک منبع رشد اقتصادی در برنامه میان مدت و بلند مدت توسعه اقتصادی و تاسیس واحد برنامه ریزی توسعه صنعت حلال.

- ارتقاء بهره‌وری و برنامه ریزی جهت افزایش تخصص‌های بازاریابی در کشورهای هدف.
- برگزاری دوره‌های آموزشی، پژوهشی و سمینارهای تخصصی در خصوص فرایند تولید و بازاریابی کالاهای حلال.
- معرفی کانال‌های توزیع حلال در بازارهای هدف بویژه چین، هند و روسیه.
- حمایت از افزایش توانایی فناوری تولید و ایجاد پارک فناوری مواد غذایی حلال با جلب حمایت مالی بانک توسعه اسلامی.
- شناساندن ویژگی‌های مواد غذایی حلال ایران به عنوان مطمئن‌ترین عرضه کننده از طریق رایزنان بازرگانی و تبادل روزافزون هیات‌های تجاری
- تلاش در جهت حضور چند برند مواد غذایی حلال موفق کشورمان در مناطق مسلمان نشین
- برنامه‌ریزی و کمک به منظور حضور مستمر در نمایشگاه‌های تخصصی کالاهای حلال

بخشی از فعالیت های دبیرخانه حلال شورای عالی حلال جمهوری اسلامی ایران

- رصد کردن اخبار حلال در جهان، پیگیری و اطلاع رسانی از طریق نمایندگیهای ایران در کشورهای دیگر
- پیگیری استاندارد حلال سازمان همکاری های اسلامی
- حمایت از انجمن تولید و توسعه و ترویج محصولات حلال
- ایجاد کنسرسیوم صادراتی حلال
- پیگیری عضویت ایران در اسمیک

اقدامات و برنامه های سازمان توسعه تجارت ایران در حوزه برند

سازمان توسعه تجارت ایران

